

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

בפני כבוד השופטת רונית גורביץ

ח.ש.ע ת"ז *****
ע"י ב"כ עוה"ד הילה גורן

תובעת/נתבעת/אם

נגד

ג.ע ת"ז *****
ע"י ב"כ עוה"ד בלה כהן

נתבע/תובע/אב

פסק דין

1
2 בפני תביעה להעתקת מקום מגורי הקטינים עם אימם מקיבוץ ***** לעיר תל אביב.
3 הקושי נעוץ בכך שהמעבר למרכז ירחיק את הקטינים מאביהם ומהסבים, ואף יביא
4 לשינוי משמעותי באורח חייהם מחיי קיבוץ לחיים עירוניים.
5 השאלה היא, האם השינוי תואם את טובתם של הקטינים כולם או חלקם או שמא יגרום
6 נזק רגשי להתפתחותם. שאלה נוספת היא, האם יש מקום לשקול טובת כל קטין בנפרד
7 לאור הבדלי גילאי הילדים מגדרם, וצרכיהם הרגשיים וההתפתחותיים השונים גם אם
8 זה יוביל להפרדת אחאים.
9

א- רקע

- 10
11 1. הצדדים הורים לשלושת הקטינים – נ' בן 12, מ' בת 11 וע' בת 9.5.
12 2. הצדדים גרושים מיום 31.10.16, ועל פי הסכם גירושין שאושר ביום 15.6.17 הקטינים
13 נמצאים באחריות משותפת.
14 3. חלוקת זמני השהות של הילדים הינה 9 לילות עם האם ו- 5 לילות עם האב בשבועיים
15 (פעמיים בשבוע וכל סופ"ש שני).
16 4. שתי הקטינות מתחנכות בחינוך המיוחד.
17 5. ביום בו נחקר המומחה הגיש האב תביעה לקבלת משמורת על הקטינים (תלה"מ -9957-
18 09-21).

ב- טענות האם

- 19
20
21 6. לטענתה חלו שינויי נסיבות מהותיים בגינם יש לשנות את האחריות ההורית על הקטינים
22 באופן בלעדי אליה וכן להתיר את העתקת מקום מגוריהם ולימודיהם של הקטינים לעיר
23 תל אביב.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 7. מזה כשנתיים נמצאת האם בזוגיות עם בן זוג חדש המתגורר בתל אביב והם מתעתדים
- 2 להינשא בקרוב ולהתגורר בבית פרטי ומרווח שרכש בן זוגה בשכונת *****.
- 3 8. בנוסף, לפני כשנה וחצי מצאה עבודה במרכז הארץ, הצליחה להגדיל הכנסותיה, לפתח
- 4 קריירה ולהתפתח מקצועית.
- 5 9. לטענתה עבודתה במרכז הארץ מאלצת אותה לצאת מהקיבוץ בשעות הבוקר המוקדמות
- 6 על מנת להספיק לשוב לקיבוץ בסמוך למועד סיום הלימודים של הקטינים, והיא מותשת
- 7 מעול הנסיעות ומשלמת מחיר של זמן רב על הכבישים במקום שתבלה זמן זה עם
- 8 הקטינים בביתה.
- 9 10. לגרסתה מאז שנולדו הקטינים היא ההורה העיקרי והדומיננטי שלהם וזו שדואגת לכל
- 10 צרכיהם – רושמת אותם לחוגים, מוצאת מורים פרטים ונמצאת בקשר עם מוסדות
- 11 החינוך.
- 12 11. מציינת כי בשנת הלימודים הנוכחית שניים מתוך שלושת הקטינים יחליפו מסגרת
- 13 חינוכית, ואף אחד מהקטינים לא יישאר ללמוד בבית הספר בקיבוץ.
- 14 12. בנוסף הקיבוץ ימשיך להיות הבית השני של הקטינים לאור העובדה שהאב, הוריה
- 15 וחבריה מתגוררים בו, כך שהילדים לא יפסידו מהמעבר אלא ירוויחו ממנו מעגל חברים
- 16 נוסף.
- 17 13. גם המעבר לאחת השכונות הטובות במדינה פותח אפשרויות רבות לרישום הקטינים
- 18 לבתי הספר מהטובים בארץ לרבות אפשרויות רבות יותר לחינוך מיוחד.
- 19
- 20 **ג- טענות האב**
- 21 14. לטענת האב, מבקשת האם לנתק את הקטינים מהקבוץ החם, מקום מושבם הקבוע,
- 22 מבתי משפחות הצדדים, שעוזרות ותומכות בגידול הקטינים, ממוסדות החינוך, מחברת
- 23 הילדים, מפעילויות, מהחממה בה הם גדלים, בכדי לחיות עם בן זוגה האמיד במרכז.
- 24 15. עוד טוען כי האם כלל לא הייתה בקשר עם הרופאים והמטפלים של הקטינים, והימים
- 25 בהם היא ההורה האחראי על הקטינים, מקבלת אותם אימה.
- 26 16. לטענתו הקטינים אינם רוצים לעבור מהקיבוץ ואינם מעוניינים להתרחק ממנו.
- 27 17. בנוסף המעבר ינתק את הקטינים ממנו, הוא לא יוכל להיות שותף לכל התרחשויותיהם,
- 28 להתפתחותם ולחינוכם.
- 29 18. האב ציין כי טובתם של הקטינים להישאר ולהתחנך במוסדות החינוך באזור, וכי הוא
- 30 מסכים לקבל את הקטינים למשמורתו הבלעדית כדי שימשיכו לגדול בקבוץ.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

19. עוד טוען כי חוות הדעת כפי שהוגשה מלמדת כי היא חוות דעת "קנויה", בשל קשרי עבודה נטענים בין המומחה לבין חס של אחות האם, ומשכך לא עסקה בכוחות הקטינים לעמוד במעבר ואף לא בנוק שייגרם לקטינים בשל הפרדתם האחד מהשנייה.
20. לטענתו המומחה בחר בכל נתיב אפשרי בחוות דעתו לעזור לאם, הן בנתיב של פסילת החינוך הקיבוצי למול החינוך במרכז, הן בפגיעה בתפקודו ההורי של האב על אף שהאם אמורה לשאת במחדל החינוך אף יותר בהתאם לשהות עם הקטינים והן בנתיב רצון הקטינים שאליה בחר שלא להתייחס בחוות דעתו אך כי ידע שאינם רוצים במעבר.
21. בנוסף המומחה המליץ להפריד בין האחים בהתעלם מההלכות המשפטיות ומהפסיקות אשר הבהירו מפורשות כי בית משפט נמנע להפריד אחים ובהתעלם מסוגיית הנזק ומאמר שהוצג לו.
22. כך גם המומחה המעיט מערכו של החינוך הקיבוצי שעה הקטינות המשיכו את שנת הלימודים הנוכחית בקיבוץ הן מרוצות והן התאקלמו והתארגנו במסגרת חינוכית מותאמת וקיימת חשיבות של התמיכה החברתית ושל חיי הקהילה בקיבוץ בתפקוד ההורים.
23. אין כל הצדקה לעריכת שינוי בחיי הקטינים לניתוקם מסביבה חמה ותומכת.

ד- תסקיר עו"ס

24. עו"ס לסדרי דין נפגשה עם הקטינים פעמיים בבית כל אחד מההורים. לגבי הערכת הקטינים ומצבם נכון למועד הגשת התסקיר לפני תום שנת הלימודים, דיווחה והתרשמותה כדלקמן:
- נ' – מדיווח מחנכת הכיתה עולה כי משתלב חברתית ואהוב. קשייו בביה"ס בחוסר מוטיבציה ללמידה, אי הכנת מטלות בכיתה ובבית ונראה כי ישנו קושי רגשי אשר לא מאפשר פניות ללמידה. ישנו שיתוף פעולה מלא מצד שני ההורים.
- מדיווח המדריכה במרחב הבוגר (מסגרת החינוך הבלתי פורמאלי בקיבוץ) עולה כי נ' משתלב מאוד בקבוצת השווים לו. שיתף ברצון שלו לחוות יותר נוכחות של שני הוריו בבית. עוד עולה מהדיווח כי לא מזוהה מצוקה רגשית למעט החשש שלו לעבור למקום זר, לעזוב את הבית ואת החברים שלצידם גדל כל חייו.
- עו"ס לסדרי דין התרשמה כי נ' מאוד נשמר להישאר מאוזן אל מול שני הוריו ולא לומר משהו שיפגע במי מהם. נ' מתאר שלא אוהב את ביה"ס, ומשתעמם בשיעורים אוהב בעיקר את שיעור ספורט, נהנה להיות במרחב, להיפגש עם חבריו מהקיבוץ ולשחק בסוני.
- מ' – לומדת בכיתת חינוך מיוחד. מדיווח מחנכת הכיתה עולה כי הישגיה הלימודיים ברמה ממוצעת ביחס לרמת הכיתה. ההתרשמות של הצוות כי מסוגלת ליותר במידה

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 ותקבל עזרה נוספת בבית. היא משתלבת חברתית באופן מלא, אהובה, רצויה ומובילה
2 חברתית.
3 עוד עולה מהדיווח כי היא מאוד אוהבת את הפעילות במרחב בקיבוץ.
4 לצוות בית הספר קשר טוב ומשמעותי עם שני ההורים.
5 צוין כי מרבית הטיפול בנושא הלימודי נעשה מול האב שהיה מאוד פעיל ומעורב ברמה
6 היומיומית בתקופת הבידודים והקורונה שדאג ללמידה משמעותית מרחוק.
7 מדיווח המדריכה במרחב עולה כי מ' לומדת בביה"ס שונה מבני קבוצת השווים וזאת על
8 רקע צרכיה הייחודים, ההפרדה בבית הספר מהווה קושי חברתי, אך היא מצליחה
9 להתגבר עליו עם המון מאמץ והתכווננות שלה ועל כך היא ראויה להערכה.
10 עו"ס לסדרי דין התרשמה כי מ' מרגישה בנוח בשני הבתים של ההורים וכי ישנו קשר חם
11 ומיטיב עם שניהם. השיח איתה התאפיין באיטיות מסוימת ובקושי להרחיב אך נראה כי
12 החוויה שלה מהמסגרות השונות בהן לוקחת חלק היא חיובית. היא מתארת קשרים
13 משמעותיים עם הוריה, הסבתות משני הצדדים והדמויות החינוכיות.
14 בבית האב אמרה בנוכחותו ובנוכחות אחותה שהיא לא רוצה לעבור לתל אביב, כשבוע
15 לאחר מכן בבית האם כאשר ניסתה העו"ס לבחון יחד איתה במידה ותצטרך לעבור מה
16 יוכל לסייע לה לא הצליחה להתייחס לכך.
17 ע' – למדה עד סוף כיתה ג' בבית ספר רגיל ועברה בכיתה ד' לבית ספר מיוחד. הישגיה
18 הלימודיים נמוכים מאוד בכל תחומי הדעת. לא סיימה תהליך רכישת קריאה ועל כן לא
19 מצליחה לממש את יכולותיה. יש קשר חיובי עם שני ההורים. מדיווח המרחב עולה כי
20 היא משתלבת חברתית ואהודה. ע' מטופלת תרופתית. בפועל רק האם מצליחה לתת לה
21 טיפול האב מתקשה לעמוד מול ההתנגדות שלה.
22 ע' סיפרה לעו"ס באופן חופשי וברור כי היא לא מתכוונת לעבור לתל אביב. מבחינתה אין
23 שאלה היא מחליטה והיא תהיה בתל אביב רק בסופי שבוע.
24 25. **מבחינת הקשר מול ההורים והסבים**, להערכת העו"ס לסבים משני הצדדים תפקיד
25 משמעותי במהלך חייהם היום יומי של הילדים. האם מחזיקה את הצרכים והמענים
26 ברמה הניהולית עם זאת מבחינת הנוכחות הפיזית והרגשית נראה כי שני ההורים ושתי
27 הסבתות דומיננטיות ומשמעותיות מאוד.
28 26. **הקשר מול בן הזוג של האם וילדיה**, נראה כי הוא חיובי ונעים על בסיס פעילויות, ביקורים
29 וחוויות משותפות.
30 27. **מבחינת תמונת מצב הורית**, האם מציינת כי נטל האחריות על מצבם הלימודי, רפואי
31 מפגשים הקשורים למסגרות, קשר עם הגורמים השונים מונח על כתפיה. היא מבינה את
32 האתגרים שצפויים לה ונכונה לתת מענה ככל שיידרש לכל אחד מהילדים. עם המעבר
33 לתל אביב והנישואים, מצבה הכלכלי ישתפר והיא מתכננת לרדת באחוזי המשרה לחצי
34 משרה ולהיות פנויה לילדיה ולדאוג עבורם לפעילות וחוגים.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 העו"ס מתרשמת כי לאם תפקיד מרכזי בגידול הילדים ובתכלול צרכיהם.
- 2 28. האב מתקשה לתאר את הורותו בנפרד מהקיבוץ ומסביבת החיים. הוא לא מתאר את
- 3 עצמו כמתכלל, מוביל או מארגן כפי שהאם עושה, אלא מתאר נוכחות עבור הילדים.
- 4 העו"ס מתרשמת כי לאב נכונות ורצון להיות מעורב בחיי ילדיו אך לא נבחנה מסוגלותו
- 5 ופניותיו לתפקיד ההורה המרכזי. כאמור ע' בימים בהם הולכת לבית הספר לא לוקחת
- 6 טיפול תרופתי משום שמסרבת הוא מתקשה לעמוד מולה. כמו כן האם היא זו שעומדת
- 7 מולה בהקשר של צמצום הפער הלימודי ושיעור התגבור. האב נסמך לעיתים על סיוע מצד
- 8 הוריה של האם ולא יכול להסתמך על סיוע זה כאשר האם תעבור מחוץ לקיבוץ.
- 9 29. העו"ס התקשתה להעריך את הכוחות של הילדים להתמודד ולהסתגל עם המעבר אותו
- 10 האם מבקשת לעשות ועל כן המליצה להפנות את הילדים לאבחון אצל פסיכולוג מומחה
- 11 אשר יוכל להתייחס לכוחותיהם להסתגל למעבר ולבחינת המענים הנדרשים.
- 12 במקביל המליצה כי יבנה תהליך מדורג במסגרתו הילדים יסתגלו באופן הדרגתי למגורים
- 13 בתל אביב ולחיים משותפים עם בן הזוג וילדיו, כך שפעמיים בשבוע האם תאסוף את
- 14 הילדים ישר עם סיום יום לימודיהם בביתה"ס והם ישו עימה בביתה בתל אביב. הבנות
- 15 ישתלבו בחוג בתל אביב כדי לייצר עבורן מסגרת משמעותית נוספת.
- 16
- 17 **ה- חו"ד מומחה**
- 18 30. ביום 4.7.21 מינתי את ד"ר דוד יגיל כמומחה מטעם בית משפט לצורך ביצוע אבחון
- 19 לקטינים באשר לכוחותיהם להסתגל למעבר ולבחינת המענים הדרושים וכן באשר
- 20 לנושאים לימודיים.
- 21 31. המומחה הגיש את חוות דעתו ביום 10.8.21.
- 22 32. המומחה ציין כי שלושת הקטינים סובלים משלוב של לקויות נוירו – קוגניטיביות
- 23 שגורמות ללקויות למידה ולתת הישגיות לימודית שיש להן השלכות שליליות על מצבם
- 24 הנפשי, הרגשי והחברתי. ילדים אלה מצריכים השקעה רבה של תשומת – לב הורית,
- 25 והקדשת זמן לתמיכה לימודית ורגשית פי כמה וכמה מאשר נדרש להורים לילדים רגילים
- 26 שאינם בעלי לקויות למידה.
- 27 33. המומחה סבור כי לאור הבדלים בגילאי הילדים ובמגדר שלהם, והיות והצרכים
- 28 הרגשיים/התפתחותיים שלהם הם שונים הרי שיש לצאת מהחשיבה "המרובעת" בכיוון
- 29 של פתרון אחד שמתאים לשלושתם, ויש לשקול את טובת הקטינים בשלב ההתפתחותי
- 30 הזה שבו הם נמצאים.
- 31 34. **לגבי נ'** נמצא על סף תחילת לימודיו בחטיבת ביניים ועל סף גיל ההתבגרות. מנקודת מבט
- 32 התפתחותית – קיימת חשיבות לחיזוק ההזדהות שלו עם אביו כנדבך חשוב בבניית
- 33 הזהות העצמית הבוגרת שלו. נוסף לכך הוא מביע דעה נחרצת נגד המעבר שלו עם אימו

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 למגורים בת"א. כמי שמצוי בתקופה רגישה זו בחייו, ועם רמת החרדה הגבוהה שלו מפני
2 שינויי חיים – קיימת סבירות גבוהה לכך שהוא לא יגייס כוחות לצורך התמודדות
3 והשתלבות במסגרת לימודית וחברתית בת"א. יתר על כן, כוחותיו יופנו להתנגדות
4 ולמאבקי כוח עם אימו אשר בסופו של דבר הוא "ינצח" אבל במחיר של הפסד לו
5 ולמשפחה.
- 6 לאור האמור ממומלץ שני יישאר בקיבוץ ***** במשמורת של אביו עם זמני שהייה
7 בבית אימו בסופ"שים.
- 8 35. לגבי הקטינות מ' וע', במרכז הבעיות התפקודיות שלהן קיימות לקויות למידה שמקורן
9 נורו – קוגניטיבי ולא רגשי. הבסיס הנפשי הראשוני שלהן הוא תקין, ומכאן גם יכולת
10 להשתלב מבחינה חברתית ולפתח קשרים חברתיים ורגשיים תקינים עם הזולת. לפיכך
11 סבור שיש בכוחן להתגבר על החרדה מפני שינוי הסביבה הבייתית שלהן בקיבוץ *****
12 ולהשתלב בחברת בני ובנות גילן בכל מסגרת חברתית חדשה.
- 13 הקטינות קשורות במיוחד לאימן ומבחינת שלבי ההתפתחות שלהן הן זקוקות לקשר
14 הדוק יותר ומשמעותי עימה.
- 15 36. לפיכך, המלצתו להפריד בין המשמורת של האב בנוגע לני לבין המשמורת של האם בנוגע
16 לבנות.
- 17 ממליץ על תיאום של סופי השבוע כך שבסופ"ש אחד נ' יגיע לאימו בת"א (עם אביו) ביום
18 שישי וישהה בבית אימו עם אחיותיו עד למוצ"ש בשעה שאימו תחזירו לאביו בקיבוץ
19 *****. ביום שישי זה האב יפגוש את בנותיו בת"א למשך כשלוש שעות. בסופ"ש השני,
20 האם תביא את בנותיה אל האב בקיבוץ ***** , שם הם ישהו עם אחיהם נ' בבית האב
21 עד למוצ"ש בשעה שאביהם יסיע אותם בחזרה לת"א. ביום שישי זה האם תפגוש את נ'
22 למשך כשלוש שעות. אותו סידור יתקיים במפגש אחד באמצע השבוע ביום ג' ללא לינה,
23 יתחלק לסירוגין בין ההורים.
- 24 הבנות "יפוצו" בשעות שהייה נוספות עם אביהן ועם נ' בחופשות של חגי השנה וחופשות
25 הקיץ בהיקף של שני שלישים אצל האב ורק שליש אצל האם.
- 26 37. בסיכומו של דבר, קובע המומחה כי להערכתו יש לבנות כוחות להסתגל להעתקת מגורי
27 האם יחד עימן לת"א ושם הם תוכלנה לקבל את המענה הדרוש הן מבחינה לימודית והן
28 מבחינה רגשית.
- 29 38. המומחה נחקר על חוות דעתו ואדרש לחידודים ולדגשים שעלו מעדותו בגוף ההכרעה.
- 30 39. בטרם מתן הכרעתי ערכתי ריאיון עם כל אחד מהקטינים בנוכחות עו"ס יח"ס כדי לעמוד
31 על סדר יומם, המעטפת החינוכית בקיבוץ, השתלבותם מבחינה חברתית, לעמוד על כוחם
32 וחוזקם לבצע את המעבר ולברר את רצונם באופן בלתי אמצעי.
- 33

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

ו- הכרעה

- 1
- 2 40. שאלת העתקת מקום מגורי הקטינים יש בו מעבר לשינוי אורח חיים גם השפעה הרת
- 3 גורל על מצבם הרגשי, הלימודי והחברתי. אבחן את מצבם של הקטינים, צרכיהם
- 4 המיוחדים, ואיזה מענה יכול כל הורה ליתן במקום מגוריו.
- 5
- 6 **אי סיפוק צרכי שתי הקטינות בקיבוץ והקושי של האב ליתן את המענה לכך בשל כך**
- 7 **שהורות קשורה לקיבוץ ולסביבת החיים שם אל מול האופק שבעיר וההזדמנות לשיפור**
- 8 **במצבן כשהן באחריות ההורית של האם.**
- 9 41. כפי שעולה ממצאי התסקיר וחוות הדעת, שלושת הקטינים הינם בעלי קשיים רגשיים
- 10 ולימודיים ושתי הקטינות בעלות צרכים מיוחדים.
- 11 42. בחוות דעת ובחקירתו העביר המומחה ביקורת על העדר התמיכה והתמודדות של
- 12 המערכת הקיבוצית עם סיפוק צרכיהם של הקטינים :
- 13 "הילדים שלושתם לא טוב בהיבט הלימודי, הם לא קיבלו מענה. אין שום הצדקה שילדה
- 14 שמסיימת כיתה ג' וילדה שמסיימת ו' באותה רמה של קריאה, מדובר במחדל של
- 15 המערכת ושל ההורים גם כן ושל תנאי המחיה של הילדים כיום, המרחב החברתי בקיבוץ
- 16 זה לא המרחב שהיה פעם...אני לא ראיתי שבמרחב יש התייחסות לילדה שלקוית למידה,
- 17 לא מכינה שיעורי בית, אבא מגיע ב- 17:00 ואמא ב- 18:00 ולא הקדישו לה רבע שעה
- 18 יחדנית, ילדים בגילה לא צריכים יותר, הסיבה הנוכחית לא טובה לילדים והשאלה מה
- 19 צריך? לעשות שינוי ולשנות את הסביבה, את הצדקה שילדה בכיתה א' לא תגיע להישגים
- 20 ולא תעבור בדיקה, קודם כל לשנות סביבה זה יותר קל, יהיו כוחות מחודשים ובדיקה
- 21 מחודשת של הדברים וכמובן גם יכולת להיענות לצרכי הלרו" (עמ' 2 ש' 33 עד עמוד 3 ש'
- 22 8).
- 23 43. המומחה הדגיש במיוחד את תת ההישגיות החמורה של שתי הקטינות בכל תחומי
- 24 הלימוד.
- 25 לגבי מ', ניכרת רמה נמוכה מאוד של מיומנות הקריאה למעשה ברמת כיתה א' – אשר
- 26 משקפת כישלון מערכתי בהקניית מיומנות זו.
- 27 לגבי ע', האבחון נערך לה רק לקראת סיום כיתה ג' ולא שנתיים קודם לכן, לצורך בניית
- 28 תוכנית הוראה מתקנת שתואמת את צריכה הייחודיים וכישוריה. ולמעשה הביא
- 29 לנשירתה ממערכת החינוך הרגיל לכיתה של החינוך המיוחד.
- 30 44. המומחה קבע כי הסביבה הנוכחית וחלוקת השעות עם הורים והסבים, לא מספקים
- 31 באופן מלא את הצרכים של הילדים (עמ' 2 ש' 31-30 ועמ' 3 ש' 19-18), וטען כי יש ליתן
- 32 מענה לצרכיהן של שתי הקטינות בנפרד מזה של אחיהן הקטין, לפי מסוגלותו של כל
- 33 הורה -

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 "הבנות זקוקות מבחינה רגשית לקשר הדוק עם האם, אני חושב שזה בעצם קריאת
2 אזעקה להורים וגם לאם לקחת יותר אחריות לפיקוח של הבנות, הרגשי, החברתי
3 והלימודי אם תעשה זאת אני לא יודע. הפתרון הנכון הוא לא ששלושת הילדים לא ייפרדו,
4 אלא לראות צרכיו של הבן וצרכיהן של הבנות ולראות מה כל הורה יכול לתת ובהתאם
5 לכך פירטתי את חוות דעתי".
6 (עמוד 6 ש' 11-15).
- 7 45. לעניין זה אוסיף כי בראיון עם הקטינות, שתיהן סיפרו לי שלאחר שעות הלימודים הן
8 לא נוגעות בחומרי לימוד ולא קוראות בכלל ספרים, לא אוהבות לקרוא ספרים ולא זכרו
9 לספר על סיפורים שאהבו או שמות של ספרים שהקריאו להן. כך גם לא נעזרות במורים
10 פרטיים.
11 בסיום בית הספר יש להן "מרחב" שכולל פעילויות של משחקים וסרטים עד שעה 16.00.
12 לאחר מכן, הולכות לבית האב שמסיים עבודתו ב- 16.00 או לבית הסבתא מצד האם
13 ומחכות לאימן שמגיעה ב- 18.00.
14 שתיהן משתתפות פעם בשבוע בחוג כדורגל.
15 שתיהן משחקות ביחד במחשב ורואות סרט.
16 גם נ' שיתף שלא מקבל עזרה ממורים פרטיים או בהכנת שיעורי בית.
17 מ' שיתפה שהיא מתקשה בחשבון ושפה ושאלה היא צריכה עזרה היא ניגשת למורה.
18 46. בכל הקשור למישור הלימודי והקניית מיומנות יסוד, וטיפול בלקויות שונות, התרשמתי
19 כי ישנו מחדל חמור בטיפול בקטינות מצד המערכת המוסדית/הקיבוצית וגם הזנחה מצד
20 ההורים.
21 מכניסתן לבית הספר לא הייתה תמיכה מערכתית מצד הקבוץ לסיפוק צרכיהן הייחודיים
22 של הקטינות. וחומרת היתר הנובעת מכך, עולה מהעובדה שלקשיים הלימודיים יש
23 השלכות על מצב נפשי, דימוי עצמי, ביטחון עצמי ומעמד חברתי.
24 47. וכפי שהיטיב לבטא המומחה את המחדל החינוכי והרגשי בכל הנוגע לסיפוק צרכי
25 הקטינות:
26 "אני חושב שהדוח שלי יש בו כדי לזעזע כל הורה שאכפת לו מילדיו, ואם קוראים את
27 הדוח הזה רואים את המצב הרגשי של הילדים ואפשר לראות בתסקיר של העו"ס שמצבם
28 של הילדים הוא לא בדיוק טוב ואני יכול להפנות בתסקיר, אני מפנה לעמוד 5 בתסקיר,
29 מצטט: "ההתרשמות של הצוות מסוגלת ליותר במידה ותקבל עזרה נוספת בבית..." (עמ' 3
30 שורות 11-14).
- 31 48. המומחה כתב בחוות דעתו "המרכיב החשוב ביותר במצב הנפשי של בני הקבוצים אינו
32 המרחב החברתי אלא המרחב הבייתי. כלומר מערכת היחסים בין ההורים לילדיהם
33 ויכולתם של ההורים ליצור מערכת יחסים של תמיכה הדדית בין האחאים".

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 49. באשר לבחינת האפשרות של הישארות הקטינים בקיבוץ, ערך המומחה אבחנה בין שתי
2 הקטינות לאחיהן הקטין, כאשר לגבי שתי הקטינות מסקנתו היא כי הישארותן בקיבוץ
3 יחד עם אביהן לא תיתן מענה לצרכיהן הרגשיים ולהתפתחותן התקינה, וכי המעבר עם
4 האם למרכז, תפתח בפניהן את ההזדמנות להשתלב במסגרת מתאימה יותר.
- 5 50. כך העיד המומחה לגבי תפקודו של האב : "לחנך אותם הייתה לו הזדמנות והוא לא עשה
6 את זה מספיק". ובהמשך העיד : "יש חלוקת עבודה ביניהם...אני חושב ששני ההורים לא
7 עשו מספיק, למשל לגבי ע' נאמר שהיא מסרבת לקבל ריטלין מאבא והאם היא זו שנותנת
8 לה, יש חלוקת תפקידים בין הורים בוודאי שיש בנים ובנות במשפחה ולכן דיברתי על
9 התמונה בהבדל הבסיסי בין נשים וגברים...יש הבדל אדיר בין היחס הרגשי שאמא נותנת
10 ובין היחס הרגשי שאבא נותן..." (עמ' 4 ש' 31-27).
- 11 51. המומחה השיב כי הוא בחן את החלופה שהאב ימשיך לגדל את כל הקטינים כשהוא נתמך
12 על ידי הקבוץ, אך זו אינה עולה בקנה אחד עם טובתן של שתי הקטינות, שכן מדובר
13 בהמשך המצב הקיים באותה מסגרת של מרחב משותף שאינה עונה על צרכיהן. (עמוד 9
14 שורות 27-30).
- 15 52. גם האב סיפר לעו"ס על עצמו כי הורותו היא חלק בלתי נפרד מהקיבוץ : "ג.ע לא מתאר
16 את עצמו כמתכלל, מוביל או מארגן כפי שהאם עושה".
- 17 53. על האופק החדש שצפוי לקטינות בעיר העיד המומחה : "קודם כל לשנות סביבה זה יותר
18 קל יהיו כוחות מחודשים ובדיקה מחודשת של הדברים וכמובן גם יכולת להיענות לצרכיו
19 הללו". (עמ' 3 ש' 8-7).
- 20 ובהמשך : "בעיר גדולה יש הרבה יותר אפשרויות לשבץ ילדים במסגרת המתאימה להם
21 מאשר מועצה מקומית" (עמ' 9 ש' 3-2).
- 22 54. כך גם התחייבה האם "כי תעשה שינוי בהיקף המשרה שלה, תקבל את הילדים בבית בכל
23 יום בצהריים ותדאג עבורם לפעילות ולחוגים". אני אכן מעריכה כי היא תשתדל לעשות
24 את מה שהתחייבה אליו" (ראה תסקיר עמוד 12 פסקה 4).
- 25 55. כמו כן הבהיר המומחה כי בהמלצתו על הפרדה בין האחים ועל הטלת האחריות על האם
26 לגבי הבנות ועל האב לגבי הבן, הציפייה היא למקסום ההורות של כל אחד והילדים
27 יוצאים מרווחים מכך :
- 28 "בהמלצתי על הפרדה ועל הטלת האחריות של האם על הבנות והאב על הבן, אני מצפה
29 שכל אחד מההורים יוציא את הטוב מעצמו מתמסר לילדים, והילדים מרווחים יותר
30 מהפיצול הזה כל אחד מההורים ישתדל להיות ההורה הכי טוב" (עמוד 8 שורות 33-31).
- 31 56. גם העו"ס בתסקיר על אף שהתקשתה להעריך את הכוחות של הילדים להתמודד
32 ולהסתגל עם המעבר, המליצה שהילדים יעברו להתגורר בתל אביב אם כי באופן הדרגתי.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 בהתאם לכך הפנתה את הילדים לאבחון פסיכולוגי מעמיק שיעריך את כוחותיהם ויכולת
2 הסתגלותם למעבר.
- 3 57. אלא שהמומחה סבר כי תהליך הדרגתי אינו נכון ויש לבצע מעבר מיידי תוך הפרדת
4 האחאים בציינו כי : "ההבדל הוא בכשרה המקצועית של כל אחד והיא עו"ס ותפקידה
5 לאסוף נתונים שקיימים על פני השטח, אני פסיכולוג שיכול לאסוף נתונים על פני השטח
6 ולראות דברים יותר לעומק באמצעות מבחנים פסיכולוגיים וכאן מהות ההבדל". (עמ' 1
7 ש' 14-16).
- 8
- 9 **הפרדת אחאים**
- 10 58. הפתרון שהציע המומחה בנסיבות המקרה, הוא הפרדה בין אחאים, בהיותו תואם גילאי
11 הילדים והמגדר שלהם והיותם בעלי צרכים רגשיים/התפתחותיים שונים.
- 12 59. בחוות דעתו (סעיף 7) הסביר המומחה את המלצתו להפריד בין האח הבכור לשתי
13 אחיותיו.
- 14 "ההמלצה להפריד בין המשמורת של האב בנוגע לני לבין המשמורת של האם בנוגע לבנות
15 – מעוררת לעתים התנגדות ערכית בטענה שאסור להפריד בין אחאים, וזאת גם
16 משיקולים של טובת הילדים מבחינה רגשית. טענה זו אכן מוצדקת במצבים שבהם
17 ההורים אינם יכולים לספק את הצרכים הרגשיים של הילדים (אהבה, בטחון,
18 השתייכות...) ואת הצרכים הללו יספקו הילדים זה לזה. אולם לא כך מצבם של בני
19 משפחה זו. יתר על כן כבר כיום מתפתח ריחוק רגשי בין ני לבין אחיותיו, ודווקא מפגשים
20 משפחתיים אינטנסיביים בסופ"ש – פעם עם ההורה האחד ופעם עם ההורה האחר- הם
21 אלה שיספקו חוויות מקרבות בין הקטינים. יתרון נוסף שיש להמלצה זו מבוסס על
22 ההנחה שמשמורת של ני אצל אביו, ושל הבנות אצל אימן - יחזקו את ההזדהות של כל
23 אחד מהקטינים עם ההורה בן מינו, לצד קיומה המתמשך של זיקה רגשית חיובית עם
24 ההורה אחר".
- 25 60. המומחה גם הסביר כי במשפחה הספציפית הבנות לא נמצאות בקשר הדוק עם אחיהן.
26 "ההפרדה היא משתנה... כאשר ראיתי שהקשר בין הילדים לא טוב, יש כאן מצב שהבן
27 הגדול אומר באופן מפורש שהוא כמעט ולא נמצא עם אחיותיו רק כאשר אחד ההורים
28 ישנו". (עמוד 6 שורות 1-2).
- 29 גם בחוות דעתו ציין את האמביוולנטיות הרגשית של ני כלפי אחיותיו (לדבריו : "שתיהן
30 מעצבנות. מ' אוהבת להתערב בעניינים שלא קשורים אליה" "ע' אוהבת לחטוף דברים").
31 בסדר היום של האח השהייה המשותפת שלו עם אחיותיו מתרחשת רק כשאחד מהוריו
32 מגיע.
- 33 61. בריאיון של ני סיפר כי הוא רב עם אחיותיו ובעיקר "הן בכיניות וזה מעצבן אותי".
34 וכשנשאל איזה משחק הוא משחק איתן השיב "במכות".

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

62. בחקירתו הנגדית עומת המומחה עם הטענה כי המלצתו על הפרדת האחאים אינה עולה בקנה אחד עם מחקרים ופסיקה שעסקו בחשיבות חיי הגדולים בחייהם של אחיהם הקטינים לאור תפקידם כמטפלים, מודל לחיקוי, מורים, חברים למשחק ועוד.
- המומחה הבהיר בחקירתו כי: "אי הפרדת אחים זה לא עקרון בפסיכולוגיה בהקשר של הסדרי שהייה, זה נכון בהקשרים אחרים, את ציטטת לגבי מעבר ממדינה למדינה, מדובר כאן במרחק של 80 קילומטר בלבד" (עמוד 5 שורות 7-8). ובהמשך: "לא קיים יתרון פסיכולוגי להקשר של הסדרי שהות, הוא קיים כאשר מדובר בהעברת ילדים לפנימיות, משפחה אומנת ואימוץ" (עמוד 5 שורות 13-14).
63. במאמרה של ד"ר רות זפרן "אחים ואחיות במשפט" עיוני משפט מא (תשע"ח) צוין על בסיס מחקרים כי בעיצוב הסדרי הטיפול והאחריות של ההורים ביחס לילדיהם יש להבטיח במידת האפשר השמה משותפת של האחאים וביקורים משותפים אצל ההורה האחר, כך שרוב הזמן הם ישהו בצוותא. אלא שהשיקול בדבר שמירת הקשר בין האחאים כפוף לטובתו של כל אחד מהם בנפרד, כך שאם השמתם יחד תפגע באופן אחר ברווחתם, היא עשויה להידחות. במצבים אלה הפרדתם, ככל שתיקבע, תהווה תוצאת לוואי של העדפת שיקול חשוב אחר (עמ' 17).
64. כשנשאל לגבי המחקר של ד"ר רות זפרן השיב: "לא כל מה שכתוב במחקרים הוא נכון ויש שגיאות... לפחות 50% מהמחקרים נמצאו לא נכונים וצריך להיזהר" (עמוד 5 שורות 24-25).
65. באשר לקטינים הספציפיים הדגיש המומחה בחקירתו: "גיל הילדים משמעותי, המין של הילד גם הוא משמעותי, יש כאן 2 בנות ובן ואם הייתי מסתכל על התמונה בכללותה ולא הייתה שוקל את ההבדלים והצרכים בנפרד, הייתי אומר ששלושת הילדים טוב שיעשו שינוי בנפרד זה לא יהיו לטובת הבן ואני לא חשבתני על טובת האם ועל הקושי שלה לחוות פרידה מבנה הבכור אלא על טובת הבן". (עמוד 5 שורות 31-35).
66. גם הניסיון לנטוע ספק בלב המומחה או לגרום לו לשנות את דעתו בעניין הפרדת האחאים בשל נזק לכאורה שייגרם למי מהקטינים בשל הפרדתם לא צלח, המומחה נותר איתן בדעתו ואף הגדיל וציין כי: "מנקודת המבט שלי חד משמעית לא יהיה נזק אלא רק תועלת" (עמוד 9 שורה 10). וכי "סופי השבוע האחאים יחד בפעילות של כף" (עמוד 6 שורה 17) ובהמשך השיב: "ש. תאשר לי שדווקא המרחק הגיאוגרפי והחופשות של החגים דווקא עשוי לחדש את הקשר ולאחות את הקרע? ת. כן" (עמוד 10 שורות 1-2).
67. סבורני כי בחוות הדעת ואף בתשובותיו של המומחה, יש כדי לסתור את אינטרס השמירה על האחאות וכי מדובר בענייננו במקרה מיוחד.
- (ראה גם תמ"ש (משפחה ק"ג) 3551/05 צ.ר.ג' צ.ש. פורסם בנבו מיום 15.10.06 שם בית משפט מזכיר את שיקול אי הפרדה בין האחאים כשיקול חשוב בהכרעה בסכסוכי

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 משמורת ומציין כי הנטייה היא להימנע מהפרדה ביניהם, אך דוחה אותו לגופו, הואיל
2 והשארת הקטינים יחד יצרה מחיר כבד על חשבון הילדים הגדולים אשר ביטאו סבל רב
3 בבית האם וניתוק רגשי).
- 4 68. ככלל יאמץ בימ"ש את המלצת המומחים שמונו על ידו, אא"כ קיימים טעמים נכבדים
5 ובעלי משקל ממש, המצדיקים סטייה מאותה המלצה. וגם אם הונחה בפניו חו"ד
6 מומחה נחרצת, אין בימ"ש פטור מהפעלת שיקול דעת שיפוטי עצמאי בגיבוש
7 הכרעתו. (ראה בבע"מ 27/06 פלוני נ' פלונית, (פורסם בנבו), 1055, עמ' 1063).
- 8 69. מצאתי את עמדת הגורמים המקצועיים כשקולה ומאוזנת תוך הבאה בחשבון של כלל
9 השיקולים, התמקדות באלטרנטיבה המועדפת מבחינת הקטינים וזאת חרף מורכבות
10 הנסיבות.
- 11 70. כאמור התרשמתי כי המלצות המומחה, משרתות נאמנה את טובתו של כל קטין בנפרד.
12 הבנות זקוקות לאם מבחינה רגשית והמעבר עשוי לקדם את התפתחותן לאור ליקויי
13 הלמידה החמורים מהן סובלות אשר משליכות על כל תחומי החיים, בעוד הבן לומד
14 במסגרת חינוך רגילה קשור לחבריו ולמסגרת הקיבוצית ולו נדרשת יציבות וקביעות
15 בחייו. דווקא חלוקת האחריות ההורית לגבי הקטינים, תביא למקסום הורותו של כל צד
16 ובמידת יכולתו להיענות לצורכי הקטין שבאחריותו, ומצד שני הקטינים יזכו לסיפוק
17 צורכיהם ולהתקדמות בהתפתחותם.
- 18 **רצון הקטינים**
- 19 71. נ' בראיון הדגיש כי הוא לא רוצה לעבור עם אימו לתל אביב יש לו בקיבוץ הרבה חברים
20 והוא התרגל לחיים בקיבוץ וחושש מהתחלה במקום חדש. נ' רצה שאדע "שהכי טוב מה
21 שהיה עד עכשיו".
- 22 72. מ' בראיון נשאלה אודות רצונה להצטרף לאם במעבר לתל אביב, השיבה "לא יודעת".
23 אך בהמשך כשנשאלה, אם היא מסוגלת ללכת לבית ספר חדש ולהכיר חברים חדשים,
24 ענתה בחיוב.
- 25 73. ע' בראיון סיפרה שהיא עברה לבית ספר חדש והחברה הכי טובה שלה עברה ביחד איתה.
26 ע' אמרה שהיא רוצה להיות עם אימא אבל לא מעוניינת לעבור לתל אביב. היא רוצה
27 להישאר בקיבוץ.
- 28 74. המומחה נחקר ממושכות לעניין "רצון הילדים" והשיב כי לא רק שראיין את שלושת
29 הילדים ובדק את רצונם (עמוד 1 שורות 27-17 עד עמ' 2 ש' 14-1) אלא שלא רצונם הוא
30 המכריע אלא "אנחנו המבוגרים צריכים להחליט מה טוב לילדים, ודאי אנשי המקצוע,
31 כן להקשיב למה שהם רוצים ולהבין מה עובר מאחורי זה אבל לקבל החלטות בעצמנו, זו
32 עמדתי" (עמוד 2 שורות 7-5). ובהמשך השיב כי: "אני מעדיף שילדים לא יבחרו כי אח"כ
33 יש רגשי אשמה... המלצותיי הם בראש ובראשונה הם לטובת הילדים גם אם זה לא מוצא

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 חן בעיני ההורים" (עמוד 10 שורות 13-17). ובאשר לבן הבכור : "השאלה האם זה נכון
2 עבורו, זה לא רק להתבסס על מה שהוא רוצה אלא מה שמתאים לו" (עמוד 10 שורות 19-
3 20).
- 4 75. המומחה נשאל כיצד אין ביטוי בחוות דעתו למשברים שחווים הקטינים - משבר
5 הגירושין, משבר המעבר העתידי והמשבר של הפרדת האחים והתייחסות לניתוק הבנות
6 מהאב, והשיב כי "לא אמרתי שהילדים משתוקקים לעבור לת"א, יש לנו התנגדות וזה
7 נובע משינויי החיים אבל בשינויים הללו יש פוטנציאל, הפחד מטמטם והוא גורם לאנשים
8 להישאר באותו מקום אם אותם פתרונות. אני הסברתי לך שזה מה שמניע את הילדים,
9 הדברים שקופים... מדובר ב-80 קילומטר, שעה וחצי של נסיעה בדר"כ זו לא פרידה כ"כ
10 גדולה מהאבא גם אם בעניין השעות הוא יפגוש את הילדים פחות מהאם, יום אחד
11 באמצע השבוע זו הזדמנות של כף עם הילדים, עבודה חינוכית אני משאיר לאם שתעבוד
12 קשה... (עמוד 3 שורות 35 ע עמוד 4 שורה 9).
- 13 76. השיקול היחיד בהכרעה זאת הוא טובת הילד. רצון הילד לא בהכרח עולה תמיד עם
14 טובתו, אולם אין זה מן הנמנע כי השניים ידורו בכפיפה אחת, וכל מקרה ונסיבותיו. כבר
15 נפסק כי ככלל יש מקום לשמוע את דעתו של קטין ויש לייחס משקל רב לעמדתו, לפי
16 שיקול דעת והשכל הישר (בע"מ 10480/05 פלונית נ' פלוני (פורסם בנבו), 2484).
- 17 77. סבורני לאחר שלקחתי בחשבון את רצונם של הקטינים, כי בחלוקת האחריות לגביהם
18 בין ההורים יש כדי לספק את צרכיהם הפיזיים והרגשיים של כל אחד מהם ברמה
19 הדרושה להתפתחותו התקינה באופן שהולם את טובתו.
20
- 21 **בן הזוג של התובעת וילדיו**
- 22 78. מהתסקיר עולה כי הילדים מכירים את בן הזוג וילדיו ונראה כי הקשר הוא חיובי ונעים
23 על בסיס פעילויות, ביקורים וחוויות משותפות שחוו (עמוד 8 פסקה 4).
- 24 79. גם האב אמר לעו"ס והדבר נרשם בתסקיר כי "הוא מתרשם כי בן הזוג של האם חיובי"
25 (עמוד 9 פסקה 3).
- 26 80. המומחה העיד לגבי בן הזוג וילדיו כי : "יש מציאות והם מכירים את בן הזוג ואת הילדים
27 שלו, אחד הילדים מ' או ע' תיארה את הקשר שלה עם הילדה של הבן זוג שהיא ספקטרום
28 האוטיסטי היא תיארה זו בצורה רגישה ויכולת הכלה מדהימה, אם זה יכל להיות אחד
29 הגורמים להתנגדות לעבור לת"א הייתי מציין את זה" (עמוד 3 שורות 32-36).
- 30 81. המומחה גם הסביר כי לא התייחס בחוות הדעת לילדיו של בן הזוג כי זה : "כמו חברים
31 חדשים...אני לא חושב שזה משבר אלא חינוך לערכים". (עמוד 5 שורות 1-6).
- 32 82. כך גם הילדים ספרו בראיון כי הם מכירים את בן הזוג של האם וילדיו, באו לדירה
33 ומכירים את החדר של כל אחד מהם.
34

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

1 דחיית הטענה בדבר היות המומחה מצוי בניגוד עניינים

2 83. האב הגיש שתי בקשות לפסילת המומחה, וזאת על אף שהמומחה הבהיר מפורשות כי
3 אינו נמצא בניגוד עניינים. בקשותיו של האב נדחו על ידי וקבעתי כי לא נמצאה עילה או
4 הצדקה לפסילת המומחה.
5 84. חרף האמור המומחה נחקר בסוגיה זו והבהיר כי לא רק שאין לו קשר אישי או חברי עם
6 פרופ' ק', חמה של אחות התובעת, אלא שלא שוחח עימו או עם האם טלפונית. ולדבריו:
7 "לא פגשתי ולא ראיתי מעולם את האם כל הקשר שהיה היה קשר טלפוני או בהקשר של
8 להביא את אחד הילדים ולהחזירו ולא מעבר לכך" (עמ' 11 שורות 6-7) וכן ראה עמוד 7
9 שורות 27-36).

10 יישום הדין והפסיקה ובראשו עקרון טובת הילד הספציפי

11 85. בבע"מ (ב"ש) 119/08 פלוני נ' פלונית (פורסם בנבו) מיום 13.8.08, שהינו פסק הדין
12 המרכזי בבחינת מתווה דרך בסוגית העתקת מקום מגורי קטינים, נפסק כי השאלה היא,
13 מהי טובתם של הקטינים במצב שנוצר, כאשר האם מבקשת לעבור, ואין לבדוק אם יש
14 צידוק למעבר והאם התנהגות האם נאותה, או שמא אם הקטינים לכשעצמם צריכים את
15 המעבר ואם הוא ייטיב עימם.

16 86. לפיכך, נפסק בבע"מ 119/08, כי על המומחה לתת חוות דעתו לאחר שבחן המלצתו בשני
17 מעגלים.

18 במעגל הראשון – יש לבחון את יכולת הקטינים לעשות את המעבר. במעגל השני- יש
19 לבחון האם יש בקשר שלהם עם מי מן ההורים, גורם המונע ניתוק מאותו הורה, או
20 הישארות עמו ומה האפשרות הטובה ביותר עבורם במצב שנוצר. כאשר, בחינת המעגל
21 השני תתבצע רק אם נקבע כי ביכולת הקטינים לבצע את המעבר.

22 87. ההכרעה בדבר טובתם של הקטינים, מבוססת, מטבע הדברים, על מכלול הראיות
23 המונחות בפני בית המשפט, ובכלל זה תסקירים וחוות דעת מומחים מקצועיים, להם יש
24 את הכלים המתאימים, המומחיות המקצועיות והניסיון הדרוש. חוות דעת של גורמים
25 מקצועיים הינה כלי עזר בעל משקל משמעותי והכרחי בתובענות מהסוג דנן.

26 88. חוות הדעת ובכלל זה תסקיר פקיד סעד מספקים התרשמות אובייקטיבית מקצועית,
27 המסייעת לבית המשפט להכריע בסוגיה בעלת רגישות וחשיבות עליונה כגון דא.

28 89. באשר לבדיקת המעגל הראשון – יכולת המעבר של הקטינים

29 90. המומחה קבע בחוות דעתו לגבי שתי הבנות כי: "סבורני שיש בכוחן להתגבר על החרדה
30 מפני שינוי הסביבה הביתית שלהן בקיבוץ ***** ולהשתלב בחברת בני ובנות גילן בכל
31 מסגרת חברתית חדשה". וכן נכתב כי: "בסיכומו של דבר, להערכתי יש לבנות כוחות
32

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 להסתגל להעתקת מגוריי האם יחד עימן לת"א, ושם הן תוכלנה לקבל את המענה הדרוש
2 להן הן מבחינה לימודית והן מבחינה רגשית" (עמוד 14 סעיף 9).
- 3 91. ואילו לגבי הבן קבע המומחה בחוות דעתו כי : "כמי שמצוי בתקופה רגישה זו בחייו, ועם
4 רמת החרדה הגבוהה שלו מפני שינוי חיים – קיימת סבירות גבוהה לכך שלא יגייס כוחות
5 לצורך התמודדות והשתלבות במסגרת לימודית וחברתית בת"א" (עמוד 12 סעיף 3).
6 והעיד כי : "מדובר בבן שנכנס לגיל ההתבגרות ואני מתייחס לתפקיד של היחס האבאי..."
7 (עמוד 4 שורה 22).
- 8 92. משקבעתי כי ביכולתן של הקטינות לבצע את השינוי, אדרש לבחינת המעגל השני.
- 9 **93. בחינת המעגל השני – בחינת מכלול האפשרויות והשלכותיהם על טובת הקטינים**
- 10 94. בתסקיר נקבע כי האם היא ההורה הדומיננטי ומעורבת בכל היבט בחיי הקטינים וכן
11 הינה בעלת יכולת לשמר את הקשר של הילדים עם האב.
12 "ח.ש.ע הינה אם דומיננטית ומשמעותית ונראה כי ישנן יכולות הוריות טובות. ניכר כי
13 היא מכירה בחשיבות של ג.ע בחיי הילדים ובתפקיד הרגשי שלו ושהיא תעשה כל
14 שביכולתה להתגייס ולשמור על הקשר בין הילדים לבינו. היא בעלת יכולת להתגמש
15 ולהבליג ועל כן ניתן לשער כי תדאג לכך שקשר משמעותי עם האב יישמר". כמו כן נכתב
16 כי : "לח.ש.ע תפקיד מרכזי בגידול הילדים ובתכלול צורכיהם" (עמוד 11 פסקה 3).
- 17 95. בחוות הדעת של המומחה נכתב כי הקטינות קשורות יותר לאם.
18 "מ' וע' קשורות בזיקה חיובית לשני ההורים, אך במיוחד לאימן. מבחינת שלבי
19 ההתפתחות שלהן הן זקוקות לקשר הדוק יותר ומשמעותי יותר עם אימן... להערכתך,
20 מעבר של הבנות עם אימן לת"א ישחרר לרשות האם לפחות 4 ש' מדי יום שעד כה בוזבו
21 בנסיעות הלך וחזור למקום עבודתה במרכז. אם האם תתאים את שעות עבודתה לצורכי
22 הבנות, ותעמוד לרשותן אחה"צ- זו תהא חוויה רגשית מתקנת עבורן, והזדמנות לגייס
23 את כוחות הנפש שלהן ללמידה בכיתות לתלמידים לקוי – למידה, עם אופק של שילוב
24 חזרה בעתיד במסגרת החינוך הרגיל" (עמוד 13 סעיפים 5-6).
- 25 96. האם נחושה לעבור על מנת להמשיך ולהתקדם בחייה, ולממש את עצמה בתחומי קריירה,
26 זוגיות ומשפחה. ובסיכומיה ציינה כי היא מסכימה להמלצות המומחה בלב כבוד תוך
27 ראיית טובתו של הבן הקטין בלבד כאשר ביתה תמיד היה ויהיה גם ביתו.
- 28 97. לאור המכלול, ולאחר איזון של כלל הנתונים המצטברים לרבות חוות דעות מקצועיות,
29 שוכנעתי כי טובתן של הבנות לעבור לתל אביב יחד עם אימן, וכי טובתו של הבן להישאר
30 בקיבוץ יחד עם אביו.
- 31 **ז- אחרית דבר**
- 32
- 33 98. אני נעתרת לתביעה בחלקה ומאשרת את מעברן של הבנות עם האם לתל אביב.
- 34 99. האם תהיה ההורה האחראי על הבנות.

בית משפט לענייני משפחה בנצרת

תלה"מ 21-03-55497 ח.ש.ע נ' ג.ע תלה"מ 21-09-9957

- 1 100. מורה למחלקת החינוך בעיריית תל אביב לפעול לרישום הקטינות בבתי הספר
- 2 התואמים את צורכיהן.
- 3 101. האב יהיה ההורה האחראי על הבן.
- 4 102. נותנת תוקף להמלצות המומחה לחלוקת זמני השהות במלואן ונעתרת לבקשת האם
- 5 להחלפת הימים של מפגשי הצדדים עם הקטינים באמצע השבוע מימי ד' לימי ב'.
- 6 103. המזכירות תמציא את פסק הדין לצדדים ולעו"ס לסדרי דין.
- 7
- 8 ניתן היום, י"ט חשוון תשפ"ב, 25 אוקטובר 2021, בהעדר הצדדים.
- 9

רונית גורביץ, שופטת

- 10
- 11
- 12
- 13